

Nr 54.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående försäljning av visst område från förra länsmansbostället Stora Hammar nr 14 i Malmöhus län; given Stockholms slott den 24 januari 1914.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgiva,

att ett till förra länsmansbostället $\frac{1}{4}$ mantal Stora Hammar nr 14 i Stora Hammars socken av Malmöhus län hörande, i statsrådsprotokollet närmare angivet område om 50 ar må från egendomen avskiljas och till Stora Hammars församling försäljas mot en köpeskilling av 900 kronor, att kontant erläggas vid tillträdet, och under villkor i övrigt:

att området må tillträdas den 14 mars 1915;

att församlingen i gränsen mot kronans övriga till området gränsande mark uppför och för framtiden underhåller lämpligt stängsel; samt

att församlingen ensam vidkännes de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader.

De till ärendet hörande handlingar och kartor skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 januari 1914.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson, anförde:

Den 6 september 1912 har Kungl. Maj:t förordnat, att det länsmannen i Skytts härads västra distrikt på lön anslagna hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Stora Hammar nr 14 i Stora Hammars socken av Malmöhus län skall den 14 mars 1914 indragas till statsverket.

På grund härav har å egendomen under år 1913 hållits arrendeuppskattning och saluvärdering, därvid uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning av vissa områden från egendomen, som i övrigt åsatts ett arrendevärde av 1,400 kronor.

Med skrivelse den 19 december 1913 har domänstyrelsen underställt det väckta förslaget Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat instrumentet över berörda förrättning och övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren S. J. Johanson år 1912 över egendomen upprättad karta med tillhörande beskrivning.

Av handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen 9 kilometer från Skanör, 14 kilometer från Trälleborg och 1 kilometer från Foteviks järnvägsstation, utgöres av fyra skiften nämligen: inägoskiftet, östra ljungskiftet, västra ljungskiftet och Fädriften med en sammanlagd areal av 31 hektar 93.6 ar, varav dock 17 ar exproprierats för järnväg och 63.90 ar, å kartan betecknade med ägofigurerna nr 43 och 44, utgöras av en under hemmanet lydande kyrkojord, som brukas till egendomen mot avgift till kyrkokassan i Stora Hammar.

De bägge ljungskiftena bestå av flygsand, delvis bevuxen med gles tallskog. Fädriften består av sandblandad mylla.

Någon avsöndring från denna egendoms inägoskifte till egna hem hava uppskattningsmännen ansett ej böra förekomma. I anledning av en från Stora Hammars kyrkostämma inkommen ansökning att få till utvidgning av församlingens kyrkogård samt till planteringsland och lekplats för skolbarnen arrendera på tjugu år eller köpa ett område om 50 ar, som utmärkts med litt. a å en ansökningen bifogad, av förbemälde Johanson år 1913 upprättad karta, hava uppskattningsmännen föreslagit, att nämnda område, som vore beläget i egendomens utkant och syntes utan olägenhet kunna avyttras, måtte försäljas till församlingen, och åsatt detsamma ett saluvärde av 900 kronor samt ett arrendevärde av 36 kronor.

Vidare hava uppskattningsmännen ansett, att skiftet Fädriften, som är beläget 3 kilometer norr om gården och omfattar, fränsett till järnväg exproprierad mark, två å förstnämnda karta ävenledes med nr 43 och 44 betecknade ägofigurer med en areal av 84.8 ar, därav 37.1 ar åker och 47.7 ar betesmark, kunde utan olägenhet försäljas, och åsatt detsamma ett saluvärde av 670 kronor. För den händelse försäljning icke komme att äga rum, har skiftet arrendevärderats till 34 kronor. Köpare till området, vilket enligt uppskattningsmännens mening ej lämpade sig till eget hem, funnes bland angränsande jordägare.

De båda ljungskiftena, som äro belägna 2 å 4 kilometer söder om gården, omfatta, fränsett till järnväg exproprierad mark, å förstnämnda karta ägofigurerna nr 27—39 samt 41 och 42 och innehålla, östra skiftet 2 hektar 60.9 ar avrösningsjord och västra skiftet, förutom järnvägsområdet och landsväg, 4 hektar 86.9 ar, därav 56.5 ar åker och 4 hektar 30.4 ar avrösningsjord. Dessa skiften hade enligt uppskattningsmännens mening icke något som helst värde för en blivande arrendator av hemmanet. Då därtill komme, att vederbörande jägmästare förklarar dem olämpliga att planteras för kronans räkning, hava uppskattningsmännen hemställt, att de måtte försäljas. Till egentliga småbruk vore

skiftena enligt uppskattningsmännens förslag ej lämpliga, dels på grund av sin smala och långsträckta form, det ena omkring 30 meter brett och 780 meter långt och det andra 40 meter brett och 1,400 meter långt, dels ock på grund av markens ovannämnda beskaffenhet. Då skiftena emellertid vore belägna med sina nordligaste ändar nära Foteviks och Ljunghusens stationer samt Höllvikens hållplats och då där i trakten årligen uppfördes en hel del villabyggnader av invånarna i städerna Malmö, Lund och Trälleborg, hava uppskattningsmännen ansett ett gott sätt att realisera dessa områden vara att å auktion försälja dem till byggnadstomter. Priset å dylika tomter varierade ganska väsentligt, men uppskattningsmännen hava ansett, att ett pris av 300 å 400 kronor per hektar, inbegripet skogsvärdet, borde kunna erhållas för denna eljest skäligen värdelösa mark.

Skogen har av jägmästaren värderats till 189 kronor å östra skiftet och 315 kronor å det västra. Jägmästaren har upplyst, att dessa skiften ej angränsa annan allmän mark, samt ansett dem icke lämpa sig för skogsbörd.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har tillstyrkt uppskattningsmännens förslag att under äganderätt upplåta till Stora Hammars församling det av densamma begärda området, som, enligt vad handlingarna syntes utvisa, församlingen hellre önskade köpa än arrendera. Skiftet Fädriften har av Kungl. Maj:ts befallningshavande ansetts böra på vanligt sätt utbjudas till försäljning genom infordrande av anbud. Vad anginge de båda ljungskiftena har Kungl. Maj:ts befallningshavande lika med uppskattningsmännen ansett, att desamma till följd av deras långsträckthet icke lämpade sig till upplåtelser för bildande av egna hem i enlighet med kungörelsen den 31 december 1909. Ej heller syntes skäl föreligga att överlämna desamma till skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, i vilket avseende Kungl. Maj:ts befallningshavande hänvisat till jägmästarens utlåtande. Med avseende å uppskattningsmännens hemställan, att desamma måtte å auktion försäljas såsom tomter, närmast avsedda för uppförande av sommarvillor, har Kungl. Maj:ts befallningshavande ansett, att utredningen i uppskattningsinstrumentet beträffande detta förslag vore allt för knapphändig för att av Kungl. Maj:ts befallningshavande i det skick ärendet föreläge kunna göras till föremål för närmare granskning. Skulle skiftena antingen vart för sig eller gemensamt försäljas sådana de nu befunes, vore icke uteslutet, att dessa områden bleve föremål för en mer eller mindre äventyrlig spekulation i syfte att å någon enskild person eller konsortium bereda obehörig vinst. Skulle det å andra sidan befinnas, att det villasamhälle, som sedan

några år hölle på att uppstå i den trakt, som här vore i fråga, ägde förutsättning för och utsikter till vidare utveckling, borde dessa skiften lämpligen kunna upplåtas för bebyggande. Dock borde enligt Kungl. Maj:ts befallningshavandes förmenande i sådant fall föranstaltas om lämplig delning av skiftena i smärre tomtområden, som därefter borde vart för sig utbjudas till försäljning. Kungl. Maj:ts befallningshavande har ansett det vara ändamålsenligast, att intilldess beslut i antydd eller annan riktning bleve fattat skiftena såsom hittills bibehölles under egendomen.

Överjägmästaren i södra distriktet har hemställt, att med hänsyn till de båda ljunskiftenas obetydliga areal (tillsammans omkring 7 hektar produktiv skogsmark), deras form och exponerade belägenhet samt markens torra, för skogsproduktion föga ägnade beskaffenhet desamma måtte försäljas antingen omedelbart eller ock i den mån de, styckade, kunde till skäligen priser avyttras till villatomter. På detta sätt skulle statsverket enligt överjägmästarens förmenande beredas en långt större inkomst än genom skiftenas skogsodling och för köpeskillingen kunna förvärvas större, för skogsbörd tjänligare mark å annan ort.

För egen del har domänstyrelsen tillstyrkt, att det område, varav Stora Hammars församling önskade komma i besittning för angivna ändamålet, måtte upplåtas till församlingen under äganderätt, ävensom att skiftet Fädriften, som av uppskattningsmännen ansetts ej lämpa sig till eget hem, måtte utbjudas å offentlig auktion.

Vad de bägge ljunskiftena anginge, så hade dessa upplysts vara utan betydelse för egendomens arrendator och ej lämpliga för något skogsändamål. Vid sådant förhållande och med avseende å vad av såväl uppskattningsmännen som Kungl. Maj:ts befallningshavande i övrigt yttrats rörande skiftenas disposition, hade det synts domänstyrelsen, att de borde avyttras, dock ej ostyckade utan uppdelade i lämpliga byggnadstomter och ej forcerat omedelbart vid egendomens arrendelighet, utan allenast i mån av efterfrågan enligt de närmare föreskrifter Kungl. Maj:t kunde komma att meddela. I den mån dessa skiften ej bleve försålda borde de utarrenderas för ett, högst två år i sänder.

I avvaktan på beslut om egendomens disposition har domänstyrelsen gått i författning om egendomens skötsel och vård under ett år från den 14 mars 1914.

För egen del har jag icke något att erinra mot förslaget om försäljning till Stora Hammars församling av det därtill föreslagna området om 50 ar.

*Departement-
schefen.*

Vad angår utskiftet Fädriften, så finnes icke något annat skäl anført för dess försäljning, än att avståndet dit från huvudgården är långt. Då emellertid detta utskifte uppgivits icke lämpa sig till eget hem samt dess utarrendering till antagligt pris icke bör möta svårighet, anser jag, att utskiftet bör bibehållas i kronans ägo.

Vad beträffar frågan om disposition av ljungskiftena, anser jag med hänsyn till vad Kungl. Maj:ts befallningshavande härom anført ytterligare utredning böra verkställas rörande utsikterna för deras försäljning såsom villatomter samt eventuellt styckningsplan uppgöras, innan beslut fattas om dessa skiftens försäljande. Tillsvidare synes domänstyrelsen böra ombesörja skötsel och vård av desamma.

Jag får därför nu allenast hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå Riksdagen medgiva,

att ovannämnda med litt. a betecknade område om 50 ar må från egendomen avskiljas och till Stora Hammars församling försäljas mot en köpeskilling av 900 kronor, att kontant erläggas vid tillträdet, och under villkor i övrigt:

att området må tillträdas den 14 mars 1915;

att församlingen i gränsen mot kronans övriga till området gränsande mark uppför och för framtiden underhåller lämpligt stängsel; samt

att församlingen ensam vidkännes de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till Riksdagen.

Ur protokollet:
Herman Schlytern.